

به کارگیری رهیافت اندک‌افزای برنامه‌ریزی در فرایند برنامه‌ریزی شهرهای سالم و پایدار سیده فاطمه هاشمی امیری

کارشناس ارشد برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای از دانشگاه شهید بهشتی،
icetearr@gmail.com

چکیده

آلودگی‌های به وجود آمده در محیط زیست ناشی از فعالیت‌های اقتصادی و همچنین اصل نگهداری از منابع در مقابل منافع اقتصادی، نیاز به برنامه‌ریزی شهرهای سالم و پایدار را به وجود آورده است. دو دسته شرط پایه برای برنامه‌ریزی شهرهای سالم و پایدار وجود دارد که عبارتند از همکاری بین بخشی و مشارکت و توسعه اجتماع. از میان رهیافت‌های متفاوت برنامه‌ریزی، رهیافت اندک‌افزایی دارای بیشترین تعداد از این دو دسته شرط می‌باشد. این رهیافت با داشتن ویژگی‌هایی چون توجه به مشکلات فوری، سیاست‌ها و راهبردهای کوچک، تاکید بر هم‌رایی، تاکید بر تغییرات کوچک، آزمون و خطا و مقابله با نامعلومی، انجام ممیزی و تحلیل غیر جامع و ارائه تعداد اندکی گزینه؛ واقع‌گراتر، تحقق‌پذیرتر و دارای هزینه کمتر نسبت به سایر رهیافت‌های برنامه‌ریزی است. با افزودن این عناصر از رهیافت اندک‌افزا و دو دسته شرط نامبرده، به شش گام ضروری در برنامه‌ریزی شهرهای سالم و پایدار که عبارتند از توسعه چشم انداز، مدیریت پروژه، جمع‌آوری داده، تعیین اولویت‌ها، توسعه راهبردها، طراحی برنامه شهرهای سالم و پایدار و در نهایت اجرا، فرابینی و ارزشگذاری؛ می‌توان به فرایندی برای برنامه‌ریزی شهرهای سالم و پایدار دست یافت.

واژه‌های کلیدی: توسعه پایدار، شهر سالم، شهر پایدار، رهیافت اندک‌افزای برنامه‌ریزی، برنامه‌ریزی شهرهای سالم و پایدار

۱- مقدمه

توسعه پایدار یک مفهوم عمیق است که عرصه‌های وسیعی از زندگی انسان‌ها را دربرمی‌گیرد. از آنجا که این مفهوم، بر فعالیت‌های انسان همچون عنصری تاثیرگذار بر محیط دلالت می‌کند؛ عرصه‌های وسیعی از علوم نیز می‌توانند درگیر این مفهوم شوند. زیرا، این فعالیت‌های انسان است که منجر به تولید علوم شده است. یکی از علوم که می‌تواند به صورت مستقیم به توسعه پایدار بپردازد و در دستیابی به آن بکوشد، برنامه‌ریزی شهری است. زیرا موضوع این علم، فعالیت‌های انسان در شهر است. برنامه‌ریزی شهرهای سالم، شامل آن دسته از فعالیت‌های برنامه‌ریزی است که سلامت و رفاه را تشویق نموده و با اصول توسعه پایدار هماهنگی زیادی دارد. بنابراین برنامه‌ریزی شهرهای سالم، برنامه‌ریزی شهرهای پایدار نیز هست. این نوع برنامه‌ریزی، به جای آنکه تنها به اقتصاد و ساختمان‌ها بپردازد، به انسان‌ها و چگونگی استفاده از محیط زیست نیز می‌پردازد. [۱]

برنامه‌ریزی شهری همچون یک فعالیت انسانی که سایر فعالیت‌های انسانی در شهر را دربر می‌گیرد، رهیافت‌های متفاوتی دارد. هر کدام از این رهیافت‌ها، ویژگی‌های مخصوص به خود دارد و هر رهیافت به دلیل رویارویی با کاستی‌های روش‌های پیش از خود به وجود آمده است. رهیافت اندک‌افزای برنامه‌ریزی، برنامه را عملی‌تر ساخته و بر تحقق‌پذیری آن